

BIBLIOTECA
MUNICIPALĂ
B.P. HASDEU

Calea ta spre cunoaștere!

Istoria Chișinăului în date

2025

Secția „Memoria Chișinăului”

210 de ani de la fondarea primei arhive istorice din Basarabia – Arhiva Guvernatorului Basarabiei, printr-o dispoziție a guvernatorului regiunii Basarabia I. M. Harting (1815)

205 de ani de la construirea Bisericii Bună Vestire (1810)

205 de ani de la deschiderea Pieței Noi (astăzi Piața Centrală) (1825)

195 de ani de la formarea comunității romano-catolice din Chișinău, compusă aproape exclusiv din polonezi (1830)

190 de ani de la construirea clădirii fostei Sinagogi Lemnăria (sau a Lemnarilor). Astăzi, din clădirea originală s-a păstrat doar fațada, este folosită ca sală de teatru și concerte de Centrul Cultural Evreiesc „KEDEM” (1835)

185 de ani de la înălțarea Bisericii Romano-Catolice din Chișinău, actualmente Catedrala Romano-Catolică Providența Divină din Chișinău (1840)

185 de ani de la înălțarea Arcului de Triumf (numit și Porțile Sfinte) (sf. anului 1840)

180 de ani de la deschiderea Pieței Sf. Ilie (1855)

175 de ani de la stabilirea arhitectului A. Bernardazzi la Chișinău ((1850) arhitect al orașului în anii 1850-1878)

165 de ani de la începutul iluminării orașului cu felinare cu gaz (1860)

155 de ani de la construcția primei clădiri cu trei nivele din Chișinău – Gara Feroviară de către arhitectul H. Lonski (1870)

150 de ani de la conferirea titlului de Cetățean de Onoare al Chișinăului arhitectului A. Bernardazzi (1 decembrie 1875)

145 de ani de la apariția primului muzeu din Chișinău – Muzeul Pontului Schitic, fondator I. C. Suruceanu (1880)

130 de ani de la construcția Capelei Gimnaziului de fete, actualmente Biserica Sfânta Cuvioasa Teodora de la Sihla (1895)

125 ani de la construirea la Chișinău, de către A. Bernardazzi, a edificiului Liceului de fete Principesa Natalia Dadiani, actualmente sediu al Muzeului Național de Artă a Moldovei (1900)

125 ani de la atestarea documentară a conacului urban Nazarov (situată la intersecția actualelor str. Columna/Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni

120 ani de la construcția primei fântâni arteziene din Chișinău (1905)

120 ani de la deschiderea Gimnaziului nr. 3 pentru băieți pe strada Alexe Mateevici, la nr. 111, unde a fost votat Actul Unirii de către Sfatul Țării (1905)

120 de ani de la darea în exploatare a ansamblului de clădiri pentru Spitalul Militar, construit după proiectul arhitectului chișinăuian Mihail Cekerul-Cuș alături de Spitalul de Boli Infecțioase a lui Toma Ciorbă (1905)

120 de ani de la de la constituirea la Chișinău a Comunității surorilor de caritate Hârbovăț (1905)

115 ani de la începutul lucrărilor de pregătire pentru construcția rețelei orășenești de canalizare (1910)

115 ani de la începutul construcției Casei Eparhiale, distrusă în 1941.

105 ani de la deschiderea Orfelinat de fete din Chișinău (1920)

100 de ani de la apariția monografiei „Chișinău”, una din cele mai interesante lucrări ale renumitului istoric basarabean Ștefan Ciobanu (1925)

100 de ani de la dezvelirea monumentului al latinității «Lupoaica», redată cu cei doi gemeni Romulus și Remus, în curtea palatului *Sfatului Țării* (1925)

100 de ani de la înființarea Societății filarmonice, prezidată de pianistul, profesorul Anatolie Koțovski (1925)

95 de ani de la aprobarea, prin Decret Regal, a stemei orașului Chișinău, elaborată de Comisia Consultativă de Heraldică de pe lângă Ministerul de Interne al Regatului României (1930)

95 de ani de la fondarea Capelei Academice corală „Doina” (1930)

95 de ani de la fondarea Orchestrei Simfonice, astăzi Orchestra Simfonică a Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici” (1930)

85 de ani de la demontarea statuii Regelui Ferdinand, transportată la Iași (1940)

85 de ani de la deschiderea Spitalului Căii Ferate a stației Chișinău (1940)

85 de ani de la fondarea Școlii Profesionale Nr 2, școală-pilot, care pregătește cadre pentru alimentația publică, comerț și turism (1940)

85 de ani de la fondarea Agenției oficiale de știri a Moldovei denumită ATEM (Agenția Telegrafică Moldovenească), din 20 iunie 1990 reorganizată în Agenția Informațională de Stat Moldpres (1940)

85 de ani de la înființarea Arhivei Centrale de Stat a RSSM, din 1990 Arhiva Națională a Republicii Moldova (1940)

85 de ani de la crearea la Chișinău a unei instituții de corespondență cinematografică, ce producea periodic reviste cinematografice, ocupându-se și de dublarea în limba română a filmelor artistice. Aceasta a stat la baza creării în 1957 a Studioului Moldova-Film (1940)

80 de ani de la fondarea Institutului de Medicină din Chișinău (azi Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”) și fondarea Bibliotecii Științifice Medicale Republicane (20 octombrie 1945)

80 de ani de la fondarea uzinei de reparație a motoarelor, din 1961 «Uzina de Tractoare din Chișinău». În prezent, Parcul Industrial „TRACOM” (1945)

80 de ani de la înființarea primei Fabrici de încălțăminte de Stat, transformată ulterior în Asociația de încălțăminte „Zorile” (1945)

80 de ani de la deschiderea cinematografului „Odeon”, denumire anterioară „Biruința”. Din 1992 a fost readus la numele său original, iar din 1999 Teatrul Național „Satiricus Ion Luca Caragiale” (1945)

80 de ani de la înființarea Ansamblului de cântece și dansuri populare „Fluieraș”, unul dintre primele colective profesioniste din Republica Moldova (1945).

75 de ani de la înființarea Parcului Valea Morilor (inițial a fost numit „Parcul Central de Cultură și Odihnă”) (1950)

70 de ani de la fondarea Spitalului Clinic Republican pentru copii „Emilian Coțaga” din Chișinău (1955)

65 de ani de la demolarea de autoritățile sovietice Bisericii luterană din Chișinău și a Bisericii Sf. Ilie din Chișinău (1960)

65 de ani de la înființarea Teatrului Republican pentru Tineret „Luceafărul” (1960)

55 de ani de la finalizarea amenajării Parcului Valea Trandafirilor (1970)

55 de ani de la fondarea Orchestrei Naționale de Muzică Populară „Lăutarii” în cadrul Filarmonicii de Stat din Moldova. Din anul 1978 conducătorul orchestrei - violonistul Nicolae Botgros (1970)

55 de ani de la fondarea Bibliotecii Publice „A. Donici”, filiala Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (1970)

55 de ani de la crearea Parcului „Boris Glavan”, actualmente Parcul „Râșcani” (1970)

45 de ani la construirea Palatului de Cultură al Feroviarilor (1980)

45 de ani la construirea în Chișinău a Sălii Prieteniei, din 1988 Centrul Republican de Cultură și Artă, iar din 1995 Palatul Republicii (1980)

45 de ani de la inaugurarea noii clădiri a Teatrului de Operă și Balet „Maria Bieșu” (5 aprilie 1980)

45 de ani de la construirea Casei Editurilor din Chișinău (1980)

40 de ani de la deschiderea pentru vizitatori a Muzeului de Istorie a Orașului Chișinău (1985)

35 de ani de la restabilirea instituției Primarului Chișinăului. Primul primar –Nicolae Costin (1990)

35 de ani de la apariția la Chișinău a revistei Sud-Est Cultural (1990)

30 de ani de la deschiderea Muzeului de Istorie Militară, amplasat în incinta Casei Centrale a Armatei, subordonat Ministerului Apărării al Republicii Moldova (1995)

30 de ani de la fondarea Editurii Cartier (1995)

30 de ani de la fondarea Uniunii Artiștilor Fotografi din Republica Moldova UAFM (1995)

IANUARIE

105 de ani de la primul concert al elevilor Conservatorului „Unirea” cu participarea profesorilor A. Adăscălița, P. Bazilevski, M. Berezovski, V. Onofrei și a corului conservatorului dirijat de M. Berezovski (11 ianuarie 1920)

85 de ani de la vizita Regelui Carol al II-lea la Chișinău. Regele Carol II a ținut o cuvântare, accentuând că Basarabia este vechi pământ românesc (6 ianuarie 1940)

50 de ani de la punerea în funcțiune a Tipografiei Centrale (1 ianuarie 1975)

50 de ani de la stabilirea relațiilor de prietenie și colaborare cu primul oraș înfrățit cu Chișinăul - Grenoble, Franța (25 ianuarie 1975)

35 de ani de la apariția primului număr al Revistei de istorie a Moldovei (ianuarie 1990)

25 de ani de la crearea Centrului Academic Internațional „Mihai Eminescu”, filiala Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (15 ianuarie 2000)

Centrul Academic Internațional
„Mihai Eminescu”

FEBRUARIE

100 de ani de la Congresul Eparhial ordinar al Arhiepiscopului Chișinăului (9 februarie 1925)

80 de ani de la întemeierea ÎM Regia „Autosalubritate”. A fost creată în baza etentității „Sanocistca” din orașul Chișinău (5 februarie 1945)

60 de ani de la crearea Muzeului Literaturii Române „Mihail Kogălniceanu” din Chișinău, actualmente Muzeul Național al Literaturii Române (10 februarie 1965)

MARTIE

90 de ani de la apariția la Chișinău a ziarului „România creștină”, organ al sindicatelor ziariștilor creștini din Basarabia (24 martie 1935)

85 de ani de la fondarea la Chișinău a Societății scriitorilor și publiciștilor basarabeni. Președinte – Pantelimon Halippa (24 martie 1940)

80 de ani de la fondarea Colegiului de Muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău (22 martie 1945)

55 de ani de la deschiderea, la Chișinău, a primei uzine de prelucrare a sticlei, în prezent ÎS „Fabrica de sticlă din Chișinău” (7 martie 1970)

30 de ani de la declanșarea Grevei generale a studenților, liceenilor și profesorilor din Chișinău (18 martie-mai 1995)

Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga”

APRILIE

105 de ani de la deschiderea Imprimării Chișinău (1 aprilie 1920)

80 de ani de la deschiderea Magazinului Central Universal, până la 1983 se afla pe bd. Ștefan cel Mare, colț. cu str. Pușkin (actualmente UNIC, str. Ismail) (aprilie 1945)

60 de ani de la inaugurarea cinematografului „Moscova”, în locul unde se afla Catedrala Veche (azi Teatrul „Eugene Ionesco”) (29 aprilie 1965)

35 de ani de la fondarea Federației Moldovenești de Fotbal cu sediul în Chișinău (14 aprilie 1990)

MAI

195 de ani de începerea lucrărilor de construcție a Catedralei Nașterea Domnului din Chișinău. A fost pusă piatra de temelie (11 mai 1830)

105 ani de la o nouă montare pe scena Adunării nobililor a operei „Faust” de Gh. Gounod (12 mai 1920)

105 de ani de la vizita M.S. Regelui Ferdinand I în Basarabia (18 mai 1920)

80 de ani de la apariția la Chișinău a publicației „Viața satului” (mai 1945 – 1997)

50 de ani de la deschiderea Complexului Memorial „Eternitate” din Chișinău (9 mai 1975)

30 ani de la conferire a statutului de „Aeroport Internațional” Aeroportului din Chișinău (31 mai 1995)

IUNIE

105 de ani de la deschiderea la Chișinău a Băncii Basarabiei (iunie 1920)

90 de ani de la desfășurarea la Chișinău a Campionatului Calului de Arme, organizat sub înaltul Patronaj al Regelui Carol al II-lea și cu participarea acestuia (iunie 1935)

85 de ani de la ocuparea Basarabiei de către URSS. La Chișinău se schimbă administrația (28 iunie 1940)

85 de ani de la evacuarea monumentului Ștefan cel Mare și Sfânt la Vaslui. Soclul, rămas la Chișinău, a fost demolat (iunie 1940)

Teatrul Național „Eugene Ionesco”

Monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt

IULIE

130 de ani de activitate ai Spitalului Clinic de Psihiatrie din Chișinău (5 iulie 1895)

90 de ani de la apariția la Chișinău a ziarului „Săptămâna”, director Leo Boga (21 iulie 1935)

55 de ani de la marele concert al grupului românesc „Mondial” la Chișinău (31 iulie 1970)

AUGUST

210 de ani de la tipărirea primei cărți bisericești la Tipografia Eparhială din Chișinău, Liturghia scrisă în limba română (3 august 1815)

100 de ani de la Congresul Viticultorilor (15 august 1925)

90 de ani de la apariția la Chișinău a ziarului „Viața noastră”, director – Nicolae Bivol, fost primar de Chișinău (29 august 1935)

85 de ani de la fondarea RSSM cu capitala la Chișinău (2 august 1940)

85 de ani de la înființarea Uniunii Pictorilor din RSSM (actualmente Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova) (august, 1940)

85 de ani de la întemeierea Institutului Pedagogic de Stat (actualmente Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” din Chișinău și fondarea Bibliotecii Științifice a Institutului (16 august 1940)

80 de ani de la înființarea Ansamblului Național Academic de Dansuri Populare „Joc” de către maeștrii de balet Leonid Leonardi și Leonid Zaltzman (23 august 1945)

35 de ani de la inaugurarea Centrului Expozițional „Constantin Brâncuși” (15 august 1990))

30 de ani de la fondarea bibliotecii „Târgoviște”, filiala Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (31 august 1995)

Ansamblul Național Academic de Dansuri Populare „Joc”

Biblioteca „Târgoviște”

SEPTEMBRIE

100 de ani de la deschiderea Expoziției și Târgului de Mostre din Chișinău, în prezența Regelui Ferdinand, Reginei Maria, prim-ministrului I.C. Brătianu, altor membri ai guvernului și a delegațiilor din orașele și satele basarabene (8 septembrie 1925)

90 de ani de la vizita la Chișinău a savantul antropolog, profesor la Universitatea din Geneva, Alexandru N. Donici. În 1925 și 1935 a făcut donații valoroase din colecția sa preistorică secției Arheologice a Muzeului de Istorie Naturală din Chișinău. În vizitele sale la Chișinău se oprea la Hotelul „Suisse” (9 septembrie 1935)

85 de ani de la apariția, la Chișinău, a primului număr al ziarului „Moldova Socialistă”, actualmente „Moldova Suverană” (27 septembrie 1940)

85 de ani de la înființarea Școlii de Muzică din Chișinău, din 1990, azi Liceul Republican de muzică „Ciprian Porumbescu” (20 septembrie 1940)

85 de ani de la organizarea Institutului Agricol din Chișinău cu trei facultăți (Universitatea Agrară de Stat din Moldova), fuzionată cu UTM în 2022 (27 septembrie 1940)

80 de ani de la darea în exploatare a Fabricii de cusut Nr. 1 din Chișinău, numită în 1979 „Ionel”, după lansarea brandului „Ionel” (din 1993 Societatea pe Acțiuni „Ionel”) (10 septembrie 1945)

75 de ani de la fondarea, la Chișinău, a Grădinii Botanice, astăzi Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciubotaru” (1 septembrie 1950)

35 de ani de la fondarea Academiei Naționale de Poliție „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne (1 septembrie 1990)

35 de ani de la prima ediție a Festivalului „Vă invită Maria Bieșu” (septembrie 1990)

30 de ani de la deschiderea primului supermarket în Chișinău – Fidesco (septembrie 1995)

Grădina Botanică

Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”

OCTOMBRIE

110 de ani de la deschiderea Institutului Pedagogilor (Учительский институт), prima instituție de învățământ superior din țara noastră. Era situat la intersecția străzilor actuale, Mihai Eminescu și 31 august 1989 (18 octombrie 1915)

105 ani de la deschiderea primei stagiuni a Teatrului Popular din Chișinău, Instituție privilegiată de stat (20 octombrie 1920)

105 de ani de la deschiderea Teatrului Național, azi Teatrul Național „Mihai Eminescu” (10 octombrie 1920)

90 de ani de la primul Congres al neurologilor, asistând specialiști străini și români. Printre participanți – profesorii Marinescu, Parhon, Balif, Minea (6 octombrie 1935)

85 de ani de la fondarea Conservatorului de Stat din Chișinău, actualmente Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice (1 octombrie 1940)

85 de ani de la înființarea Uniunii Compozitorilor din RSSM (octombrie 1940)

80 de ani de la fondarea Combinatului Poligrafic din Chișinău, astăzi Î.S. Combinatului Poligrafic din Chișinău, una dintre cea mai mari întreprinderi poligrafice din RM (20 octombrie 1945)

80 de ani de la deschiderea Teatrului Republican de Păpuși „Licurici” (15 octombrie 1945)

65 de ani de la Congresul revoluționar al Uniunii Scriitorilor, la care s-a propus de către Ion Druță trecerea la alfabetul latin (14-15 octombrie 1965)

65 de ani de la fondarea Institutului Oncologic din Chișinău (octombrie 1960)

35 de ani de la deschiderea Liceului român-englez „M. Eliade” din Chișinău (10 octombrie 1990)

35 de ani de la fondarea la Chișinău a Teatrului „Satiricus Ion Luca Caragiale” de către regizorul Alexandru Grecu, azi Teatrul Național „Satiricus Ion Luca Caragiale” (octombrie 1990)

20 de ani de la deschiderea la Chișinău a oficiului Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova (6 octombrie 2005)

10 ani de la instituirea Aleii Savanților și Medicilor iluștri (9 octombrie 2015)

Universitatea de Stat
de Medicină și Farmacie
„Nicolae Testemițanu”

Teatrul Național
„Satiricus Ion Luca Caragiale”

NOIEMBRIE

85 de ani de la cel mai puternic cutremur de pământ din epoca contemporana cu magnitudinea de 7,4 grade pe scara Richter (7,7 Mw), produs la ora 3:39 dimineața, care a produs mari pagube la Chișinău, (10 noiembrie 1940)

60 de ani ai Școlii de Arte „Alexei Stârcea” din Chișinău, fondată în baza Școlii de Muzică nr 2 din Chișinău (17 noiembrie 1965)

80 de ani de la fondarea Tehnicumului de Finanțe, în prezent Centrul de Excelență în Economie și Finanțe, cea mai veche instituție de învățământ economico-financiar din Republica Moldova (29 noiembrie 1945)

DECEMBRIE

180 de ani de la deschiderea la Chișinău a Orfelinatului de copii „Balș”, opera filantropului boier Gheorghe A. Balș (6 decembrie 1845)

35 de ani de la înființarea Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir”, în baza Școlii Nr 3 (26 decembrie 1990)

35 de ani de la instalarea în fața Muzeului de Istorie al Republicii Moldova a statuii Lupa Capitolina, copie realizată după originalul din Roma, donată de către Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni (1 decembrie 1990)

20 de ani de la deschiderea Centrului de Cultură Evreiască KEDEM (15 decembrie 2005)

Școala de Arte „Alexei Stârcea”

Lupa Capitolina

Secția Memoria Chișinăului
tel.: 022 221697

e-mail: dmchisinau.hasdeu@gmail.com

bmhasdeu.md@gmail.com

www.hasdeu.md

